

Stichting
Milieu Educatie
&
Kinderboerderij

Activiteitenplan 2021

Stichting Milieu Educatie en Kinderboerderij

Activiteitenplan 2021

Stichting Milieu Educatie en Kinderboerderij
Veerseweg 100
4901 ZE Oosterhout

Telefoon 0162-457446
e-mail: info@mek-online.nl
website: www.mek-oosterhout.nl

Oosterhout, oktober 2020

Inleiding

De kinderboerderij en het milieu-educatie centrum bestaan inmiddels al 28 jaar. Het MEK heeft in die jaren een breed draagvlak gecreëerd binnen de Oosterhoutse bevolking, de scholen en de politiek. Ook vinden steeds meer mensen de weg naar het MEK als een locatie waar zij hun afstand tot de arbeidsmarkt kunnen verkleinen en een zinvolle dagbesteding kunnen vinden.

Vanwege de voortdurende financiële zwakke positie van het MEK is in 2019 gestart met een traject om te onderzoeken hoe er een goede financiële basis kan worden gelegd voor de toekomst. Dit traject wordt in 2021 voortgezet en zal leiden tot een gedegen plan naar de toekomst.

Om ervoor te zorgen dat er ook in de toekomst voldoende financiële ruimte is om de huidige staat van onderhoud van het gebouw en het terrein te garanderen en te verbeteren blijft de steun van de stichting Vrienden van het MEK onmisbaar.

Verantwoording

Dit activiteitenplan is gebaseerd op het meest recente getekende in- en outputcontract. Het contract geeft een aantal meetpunten, waarmee de activiteiten van het MEK beoordeelt kunnen worden.

Als gevolg van de maatregelen rondom het coronavirus zijn er in 2020 geen activiteiten georganiseerd. Of er in 2021 activiteiten georganiseerd mogen worden, is bij het schrijven van dit activiteitenplan nog hoogst onzeker. Daarom bevat dit plan dan ook geen overzicht van geplande activiteiten. Mocht het in 2021 alsnog mogelijk zijn om iets te organiseren, dan zal dat zeker op ad hoc basis gebeuren.

In 2020 was een van de speerpunten het behalen van extra inkomsten. Dit zal ook een speerpunt blijven voor 2021 en volgende jaren. Als gevolg van de maatregelen omtrent het coronavirus is dit echter geen gemakkelijke opgave en zal het MEK extra subsidie nodig hebben om veranderingen in gang te zetten die in de toekomst tot meer inkomsten zullen leiden.

In 2021 wordt er extra ingezet op het verbeteren en uitbreiden van de educatie en op het verder uitwerken van de toekomstplannen. In 2021 en de jaren daarna komt de focus nadrukkelijk te liggen op milieu-educatie, duurzaamheid (inclusief educatie met betrekking tot de duurzame energietransitie) en de kinderboerderij. Om op het gebied van educatie een kwaliteitsimpuls te bewerkstelligen is ook een impuls nodig op personeelsgebied. Met alleen vrijwilligers lukt dat niet. Daarom zijn eind 2020 twee parttime HBO-ers in dienst genomen, die zich met name op de educatie en duurzaamheid gaan richten. Dit betekent echter wel dat het MEK meer subsidie nodig heeft om de extra personeelskosten op te kunnen vangen.

Om het MEK een impuls te geven voor een goede toekomst, worden in 2021 de plannen om het gebouw te verduurzamen en toekomstbestendig te maken verder uitgewerkt. Om meer inkomsten te genereren is het noodzakelijk om het horeca-aanbod uit te breiden en dat is onmogelijk in de huidige indeling van het hoofdgebouw. In de verbouwplannen worden ook de bevindingen van KOO (Klankbordgroep Ongehinderd Oosterhout) met betrekking tot de toegankelijkheid van het MEK meegenomen.

Uitgangspunten

Bij jonge kinderen wordt de basis van duurzaam gedrag gelegd door het ervaren, beleven en ontdekken van de natuur en alles wat daarmee samenhangt. Bij de oudere kinderen zien we steeds meer belangstelling voor milieuvraagstukken en activiteiten die gericht zijn op duurzaamheid. Voor alle leeftijden van jong tot oud geldt dat wij willen bereiken dat mensen zich bewust worden van de impact van hun eigen gedrag en dat wij willen laten zien wat de alternatieven zijn.

Wij willen ook in de toekomst een plek blijven bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en kwetsbare Oosterhouters om de dag te besteden. Goede begeleiding en samenwerking met andere partijen is hierbij van cruciaal belang. In 2021 worden de mogelijkheden voor intensievere samenwerking met dagbesteders verder verkend.

Kinderboerderij

De kinderboerderij bestaat uit verschillende elementen, zoals de moestuin, het kabouterbos, het doolhof en de bijentuin. Per onderdeel zal gezocht worden naar mogelijkheden om de kwaliteit te verbeteren. Daarbij is het van belang een goed inzicht te krijgen in duurzaamheid, diervriendelijkheid, kindvriendelijkheid, veiligheid en kosten. Om tot een goed advies te komen, worden hierbij ook de ontwikkelingen binnen de kinderboerderijen en de NME-sector betrokken, evenals de wensen van de doelgroepen en andere betrokken partijen.

Hierbij dient ook voortdurend aandacht te zijn voor het zoönosekeurmerk. Kwaliteitsverbetering kost geld, tijd en mankracht. De uitvoering van de verschillende onderdelen is dan ook sterk afhankelijk van de beschikbare financiële middelen en van de inzet en kennis van onze vrijwilligers.

Bijenthal

In de expositieruimte van de bijenthal zal de bijenexpositie ook in 2021 permanent te bezichtigen zijn.

Moestuin

In de kruiden- en moestuin kunnen bezoekers kennis maken met ecologisch tuinieren en met verschillende kruiden en landbouwgewassen.

In 2021 ligt de aandacht opnieuw op onderhoud van de tuin en de educatie rondom de tuin.

Doolhof

De afgelopen jaren heeft de aandacht vooral gelegen op onderhoud van het doolhof. We streven naar een grote opknappbeurt in 2021.

Boerderijdieren

Het MEK wil niet alleen (Oudhollandse) boerderijdieren laten zien en informatie geven over verzorging en huisvesting, maar vooral het contact stimuleren tussen mens en dier.

Het houden van dieren op een kinderboerderij stelt zeer hoge eisen. Daarom wordt ieder dier afzonderlijk gescreend op geschiktheid voor de kinderboerderij en wordt er veel tijd geïnvesteerd in de intensieve verzorging en de controle van jonge dieren.

Ook in 2021 zal naar verwachting opnieuw veel tijd en geld gestoken moeten worden in de toenemende wet- en regelgeving.

Informatie op het terrein

Ook in 2020 is gebleken dat mensen niet altijd weten wat de huisregels zijn op het MEK. Dit gaat voornamelijk over: hoe ga ik met de dieren om op het MEK en hoe zorg ik ervoor dat het terrein/gebouw netjes blijft. Bij de ingang op het informatiebord staan onze huisregels vermeld door middel van een stukje tekst maar ook door middel van pictogrammen. In 2021 hopen wij het informatiebord op een duurzame manier te verbeteren en te verduidelijken.

Milieu-educatie en duurzaamheid

Natuur- en Milieu Educatie (NME) neemt een steeds belangrijker rol in binnen het basisonderwijs. Het MEK is voor basisscholen een geschikte partner om NME in het lesprogramma te integreren. Het MEK verstrekt complete leskisten en biedt uiteenlopende lessen aan. Daarnaast ondersteunen medewerkers van het educatief centrum leerkrachten met gerichte hulpvragen of tijdens veldwerk lessen. Het gebruik van het lesaanbod is voor scholen binnen de gemeente Oosterhout gratis. Regelmatig wordt er vanuit het onderwijs een beroep gedaan op de educatieve ondersteuningsmogelijkheden van het MEK.

Om de lesmaterialen beter aan te laten sluiten bij de onderwijsvormen van deze tijd én de toekomst, is in 2018 begonnen aan een andere opzet van het aanbieden van de materialen voor het primair onderwijs. De Oosterhoutse basisscholen ontvangen de nieuwe onderwijsbrochure ruim voor het eind van het lesjaar. Een optimale aansluiting bij de kerndoelen voor het basisonderwijs is hierbij een belangrijke doelstelling, maar ook aansluiting op het digitale tijdperk is een aandachtspunt. Uiteraard spelen de beschikbare financiële middelen ook hier weer een belangrijke rol. De betrokkenen bij de educatieve functie van het MEK volgen de huidige onderwijsontwikkelingen op de voet en werken nauw samen met scholen die werken aan de visie Onderwijs2032 of die deelnemen aan de pilot van curriculum.nu.

Het MEK zal zelf geen nieuwe leskisten ontwikkelen, maar steeds meer een makelaarsfunctie aannemen. Het aantal kwalitatief goede programma's op gebied van NME is inmiddels ontzettend groot. Het MEK helpt leerkrachten door de bomen het bos te zien. Onderwijzend personeel kan een digitale versie van de onderwijsbrochure tevens op de website van het MEK vinden. Met de nieuwe opzet hoopt het MEK in 2021 nog meer leerlingen uit het Oosterhoutse basisonderwijs te betrekken bij NME-lessen.

Evaluatie- en wensonderzoek

De educatieve ondersteuning aan scholen wordt regelmatig geëvalueerd en indien nodig aangepast. Uit de onderzoekenquête van het MEK blijkt dat leerkrachten bij het lenen van materialen een afweging maken. Daarbij geven zij aan een groot leerrendement en kleine tijdinvestering te prefereren bij het lenen van (extern)lesmateriaal.

Peuterspeelzalen

Op het moment is het aanbod van activiteiten voor peuterspeelzalen relatief klein. De programma's die er liggen, zijn echter zeer succesvol. In 2021 zullen de programma's geheel vernieuwd worden. Op verzoek verzorgt het MEK een programma op maat. Hier zal m.n. "Natuurbeleving" en ervaringsgericht leren centraal staan, geen volledig educatief programma dus.

Primair onderwijs

Lessen

Lessen worden in een bepaalde periode aangeboden en behandelen steeds één bepaald onderwerp. In 2021 worden de lessen opnieuw geëvalueerd en zullen er, afhankelijk van het wensonderzoek, nieuwe lessen ontwikkeld worden. Ook op het gebied van lessen zal het MEK meer vraaggericht gaan werken.

Milieuzorg op school

Ook in 2021 zal het MEK scholen weer stimuleren op duurzame en gezonde wijze te ondernemen. Er zijn al vele landelijk beschikbare lespakketten, materialen etc. die aan dit onderwerp aandacht besteden. Het MEK zal scholen begeleiden in het vinden van methoden die voor hen werken.

Voortgezet onderwijs/beroepsonderwijs

Gezien het beperkte aantal formatieplaatsen zal het MEK in 2021 het voortgezet onderwijs niet actief benaderen. Wel zal zoveel mogelijk worden ingespeeld op vragen vanuit deze sector.

Website

De website gaat aangepast worden. In 2021 is het de bedoeling dat hij weer up to date is en in een nieuw jasje is gestoken. Naast onze website wordt er ook veel gebruik gemaakt van onze Facebook pagina.

Duurzaam bouwen

Het MEK beschikt over een bijzonder gebouw. Op bepaalde plaatsen, zoals bij de zonneboiler, het grasdak en de windmolen worden in 2021 nieuwe informatiebordjes geplaatst om bezoekers hierop te attenderen. Ook het materiaal dat in 2016 uit Renesse kwam zal deels worden ingezet om de aandacht van de bezoekers te vestigen op de bijzondere en duurzame aspecten van het gebouw.

Educatie op het terrein

Op dit moment heeft het MEK een "milieustraatje" bij de ingang staan, waarin allerlei recyclebaar afval verzameld wordt (batterijen, frietvet, kleine elektrische apparaten, blikjes, mobiele telefoons enz.). In 2020/2021 gaan wij dit verplaatsen naar een plek op het terrein. Hierdoor oogt het minder rommelig en geeft het minder (stank)overlast in het gebouw. Bovendien is er dan ook meer ruimte om aandacht te schenken aan educatie rondom afvalscheiding. Op het gebouwtje waarin we de verzamelbakken/kliko's gaan plaatsen, komen borden waarop uitgelegd wordt, wat er gebeurt met de ingezamelde spullen en wat er van gemaakt kan worden.

In 2020 is gestart met het opzetten van een project om in 2021 een duurzaamheidshuisje te realiseren op het MEK. In dat huisje kunnen bezoekers concreet zien welke maatregelen ze kunnen nemen om hun woning te verduurzamen (soorten isolatie, zonne-panelen op het dak, warmtepomp enz.). Rond het huisje worden een aantal voorbeeldtuintjes aangelegd, waarin we laten zien hoe mensen hun tuin kunnen verduurzamen (tegels eruit en groen erin). We zoeken in dit project nadrukkelijk de samenwerking met Oosterhout Nieuwe Energie (ONE) en de gemeente.

Natuur en milieueducatie als beleidsinstrument

In overleg met de gemeente Oosterhout zal milieueducatie worden ingezet voor:

- Het verbreden van het draagvlak voor milieumaatregelen.
- Ondersteuning van het milieubeleid.
- Anticipatie op toekomstig beleid.
- De energietransitie.

De vorm waarin de educatie plaatsvindt hangt af van het onderwerp. De ene keer zal er sprake zijn van het realiseren van een project op het MEK (duurzaamheidshuisje), dan weer zal het gaan om informatieverstrekking, het maken van voorlichtingsmateriaal enz.

Informatievoorziening bezoekers

Niet alleen scholen doen regelmatig een beroep op het MEK, maar ook bezoekers van het MEK komen regelmatig met vragen. Het MEK probeert altijd een zo compleet mogelijk antwoord te geven.

Tentoonstellingen

Het MEK streeft naar tentoonstellingen die de bezoeker actief betrekken bij belangrijke thema's over duurzaamheid. Om aantrekkelijk te blijven is het MEK genoodzaakt te zoeken naar een nieuwe invulling voor het bezoekerscentrum.

Uiteindelijk moet in het MEK een vaste tentoonstelling staan met permanente interactieve elementen. Het thema van deze tentoonstelling zou per kwartaal moeten kunnen worden gewijzigd. Hiermee hopen we de interesse van de bezoekers meer te prikkelen voor belangrijke thema's. Daarnaast willen we in het bezoekerscentrum ruimte blijven bieden voor tijdelijke tentoonstellingen.

Netwerken

Gemeente

Enkele keren per jaar is er overleg tussen het bestuur van het MEK en de portefeuillehouder binnen B&W. Daarnaast vindt regelmatig overleg plaats met de gemeentelijk contact-ambtenaar.

Vereniging Samenwerkende Kinderboerderijen Nederland (VSKBN)

De VSKBN heeft een aantal moeilijke jaren achter de rug met grote onenigheden binnen het bestuur. Inmiddels draait de vereniging weer op een goede manier ten behoeve van de leden. Wij wachten de ontwikkelingen af. Deze zijn met name van belang voor het Keurmerk Kinderboerderijen dat al enige tijd niet meer wordt afgegeven door de VSKBN.

Overige organisaties

De ruimte van het MEK kan op aanvraag door verschillende verenigingen en organisaties gebruikt worden. Of dat in 2021 ook daadwerkelijk gebeurt, hangt mede af van de ontwikkelingen rondom het coronavirus. De volgende organisaties maken normaal gesproken gebruik van deze mogelijkheid:

IVN

IVN "Mark en Donge" organiseert op het MEK:

- Groencursussen voor volwassenen in het voor- en najaar.
- Lezingen.
- Vergaderingen.

De Siervis

In overleg met de stichting organiseert De Siervis:

- Informatieve bijeenkomsten.
- Vergaderingen.
- Lezingen en cursussen.

Stichting Hulphond

Stichting Hulphond maakt eenmaal per maand op maandagmiddag gebruik van het terrein t.b.v. de training met puppy's.

Prisma

De cliënten van de Stichting Prisma zijn dagelijks te vinden op het MEK. Zij verzorgen een flink deel van het terreinonderhoud, de schoonmaak en vele andere klussen. Zij vormen hiermee een zeer belangrijk onderdeel van onze vrijwilligersgroep.

Sofia's tuin

Geeft workshops aan mensen op het MEK over biologisch moestuinen.

Overige activiteiten

Public Relations

Tevens wordt actief deelgenomen aan activiteiten voor het promoten van de doelstellingen. Zo neemt het MEK elk jaar deel aan de duurzaamheidsmarkt.

Personeel en vrijwilligers

Vaste medewerkers

Het vaste personeel bestaat uit twee beheerders/milieu-educatoren (48 uur) en twee dierenverzorgers (64 uur). Wij hebben er in 2018 voor gekozen om geen weekendbeheerders meer aan te nemen, maar voor die uren een extra dierenverzorger aan te nemen. Ze werken met een wisselend rooster dat ze samen in overleg maken. Wij vinden dit erg prettig werken, en gaan hier in 2021 ook mee door.

Vrijwilligers

Het MEK kan gemiddeld over zo'n 60 enthousiaste vrijwilligers beschikken. De vrijwilligers zijn ondergebracht in verschillende groepen en staan onder leiding van de dierenverzorger of de beheerder. Het MEK blijft actief zoeken naar nieuwe vrijwilligers met specifieke vaardigheden.

Stagiaires

Het MEK geeft studenten de mogelijkheid om stage te lopen. Sommige stagiaires worden begeleid door de dierenverzorger en anderen door de beheerder/milieu-educator.

Andere organisaties

Het MEK blijft actief op zoek naar samenwerkingsverbanden met andere organisaties die gebruik zouden kunnen maken van het MEK. Voorbeelden hiervan zijn het bijengilde, dat zorg draagt voor de bijenhal waar ook volken met bijen zitten en praktijkschool De Zwaikom die op het MEK een deel van het groenonderhoud verricht.

Hierbij willen we zeker ook de samenwerking noemen met Prisma/'t Heem. Deze cliënten vormen al vele jaren een enthousiaste groep vrijwilligers en zijn geheel geïntegreerd in onze organisatie. Wij hopen dan ook dat zij ook in 2021 deel van het MEK zullen blijven uitmaken.

Werkvoorzieningplaatsen

Heet MEK biedt mogelijkheden voor werkvoorzieningplaatsen voor organisaties als:

- GGZ
- Activiteitscentrum "Het Heem"
- Psychiatrisch Centrum Oosterhout (PCO)
- Langdurig werkloze cliënten via Gemeente Oosterhout
- Oosterhoutvoorelkaar
- Halt
- Reclassering

Financiën

Subsidie

Sinds jaar en dag blijkt de toegekende subsidie onvoldoende voor de bedrijfsvoering. Het MEK besteedt daarom veel aandacht aan het verkrijgen van aanvullende financiële middelen.

Hierbij zijn de volgende onderdelen van belang:

- Verder uitbouwen van sponsoring door het bedrijfsleven.
- Verder uitbouwen van de mogelijkheden van verkoop.
- Het zoeken naar nieuwe activiteiten die extra geld opbrengen.

Dit alles gebeurt in nauw overleg met de Vrienden van het MEK.

De maatregelen omtrent het corona-virus leidt ertoe dat het behalen van extra inkomsten in 2020 niet gelukt is. Bovendien is de verwachting dat gezien de ontwikkelingen het corona-virus ook in 2021 een negatieve invloed zal hebben op de inkomsten van het MEK.

Subsidie aanvraag Provincie

Ieder jaar stelt de provincie geld beschikbaar voor natuur- en milieueducatieve projecten. Steeds wanneer de stichting meent voor een project in aanmerking te komen voor een subsidie, zal een subsidieaanvraag worden ingediend.

Fondsen

De stichting zal actief zoeken naar financiële bijdragen door fondsen. Daar deze meestal eenmalig zijn, worden deze mogelijkheden per project bekeken.

Verkoop producten

De verkoop van koffie, thee, ijs en limonade is een belangrijk onderdeel van de inkomsten van het MEK. De stichting zal ook in 2021 blijven zoeken naar nieuwe bronnen van inkomsten middels verkoop. Het plan om de horeca uit te breiden en te verplaatsen naar de huidige potstal zal in 2021 verder uitgewerkt en gerealiseerd gaan worden. De verwachting is dat hiermee de omzet op termijn verdubbeld kan worden. Dit betekent wel dat er elders op het terrein een nieuwe stal gebouwd moet worden.

Dierenopvang voor konijnen en knaagdieren

Particulieren kunnen hun knaagdieren en konijnen tijdens hun vakantie onderbrengen op het MEK. Dit is al jaren een groot succes daarom zal deze mogelijkheid ook in 2021 een vervolg krijgen.

Adoptie dieren

Het is mogelijk om een dier te adopteren, degene die het dier adopteert betaalt een vast bedrag per jaar wat het MEK kan gebruiken voor eten / medicijnen etc. Het dier blijft eigendom van het MEK en blijft ook op het MEK. Met wat aanpassingen in de prijzen en de voorwaarden gaan we hier in 2021 ook mee verder.

Toelichting begroting 2021

Ondanks alle pogingen om de kosten te verlagen, o.m. door het afsluiten van contracten met leveranciers die tegen een lagere prijs leveren, is het ook in 2021 een uitdaging om de bedrijfsvoering rond te krijgen met de beschikbare financiële middelen.

Een belangrijke oorzaak ligt in het feit dat de subsidie van de gemeente Oosterhout onvoldoende is voor alleen al de personeelskosten en de kosten van dierverzorging.

Dat betekent dat voor het onderhoud van gebouw en terrein en de vaste lasten zoals nutsvoorzieningen en verzekeringen geen budget meer beschikbaar is. In 2020 is door de wethouder toegezegd dat de subsidie vanaf 2021 structureel verhoogd wordt met € 17.000. Omdat de gemeentelijke begroting nog niet is vastgesteld door de gemeenteraad, is dit bedrag niet in de begroting opgenomen.

Inmiddels zijn op alle mogelijke manieren bezuinigingen doorgevoerd. Bezuiniging op de uren van de dierversorgung is niet mogelijk, want dat gaat ten koste van het dierenwelzijn en de gezondheid van de dieren. Bovendien is het dan ook niet mogelijk om te voldoen aan de (strengere) eisen van het onontbeerlijke zoönose-keurmerk.

Daarbij vindt het bestuur het belangrijk om het MEK toegankelijk te houden voor iedereen en wil daarom niet overgaan tot het invoeren van entree.

Gelukkig zorgt de Stichting Vrienden van het MEK ervoor dat dankzij sponsoring alsnog een deel van het onderhoud kan worden gepleegd. Zij kunnen echter geen bijdrage leveren aan de exploitatie van het MEK.

Stichting Vrienden van het MEK

In 2011 is de Stichting Vrienden Van het MEK opgericht. Zij willen financiële ruimte creëren voor een aantal zaken die met het huidige krappe budget noodgedwongen blijven liggen. Ook in 2021 zullen zij zich actief inzetten voor het MEK.